

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Plzeň

Inspekční zpráva

Mateřská škola Chotěšov, okres Plzeň-jih

Luční 590, 332 14 Chotěšov

Identifikátor zařízení: 600 069 869

Zřizovatel: Obec Chotěšov, Dobřanská 6, 332 14 Chotěšov

Školský úřad Plzeň-jih, Čermákova 18, 320 16 Plzeň

Termín konání orientační inspekce: 3., 4. a 9. října 2000

Čj.	046 98/00-1007
Signatura	od3au161

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Mateřská škola Chotěšov, okres Plzeň-jih je předškolní zařízení běžného typu, jehož zřizovatelem je Obec Chotěšov. Přestože je kapacita předškolního zařízení stanovena na sto přijatých dětí, v současné době jsou v provozu pouze tři třídy se šedesáti zapsanými a přijatými dětmi. Součástí mateřské školy je školní jídelna.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Řízené činnosti

Plánování řízených činností vychází z Programu výchovné práce pro jesle a mateřské školy čj. 33-483/83-201 a ojedinele je doplňováno úkoly a náměty z kurikula Jaro, Léto, Podzim, Zima. Tyto vzdělávací dokumenty jsou učitelkami ve velmi jednoduché formě modifikovány do týdenních motivačních bloků. V plánech jsou rovnoměrně zahrnuty všechny složky vzdělávací činnosti a stanovené úkoly jsou v souladu s využívaným vzdělávacím programem. Vzdělávací cíle však zahrnují většinou pouze majoritní skupinu dětí, bez dostatečné diferenciaci vzhledem k individuálním schopnostem jednotlivců. Jednoduchá forma plánování rovněž nepostihuje přirozené logické souvislosti týdenních motivačních bloků. Přestože dlouhodobé koncepční záměry respektují současné trendy předškolní výchovy, ve vlastním plánování není tento jev podrobněji rozpracovaný. Důvodem tohoto nedostatku je i skutečnost, že koncepční záměry v oblasti výchovně vzdělávací činnosti nejsou adekvátně rozfázovány v ročním plánu školy. Tato chyba byla s ředitelkou v průběhu orientační inspekce projednána. Po vzájemné domluvě bude ještě v měsíci říjnu 2000 roční plán mateřské školy doplněn o hlavní cíle výchovně vzdělávací činnosti.

Všechny pedagogické pracovnice jsou odborně a pedagogicky způsobilé ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Ředitelka klade důraz na získávání dalších odborných znalostí. V minulém školním roce se každá pedagogická pracovnice včetně ředitelky zúčastnila v průměru čtyř vzdělávacích akcí. Přesto v průběhu inspekce nebyl u všech učitelek v pedagogické činnosti patrný pozitivní přínos dalšího vzdělávání.

Třídy a herny jsou vzhledem ke stimulaci dětí vhodně vybaveny. Na úpravě a estetice prostředí se s učitelkami spolupodílí i děti svými výtvarnými pracemi, které mají velmi dobrou estetickou úroveň. Materiální vybavení hračkami, učebními pomůckami a spotřebním materiálem je spíše nadprůměrné. Učební pomůcky jsou v rámci finančních možností mateřské školy inovovány vzhledem k současným směrům v oblasti předškolní výchovy. Ředitelce se daří pro tyto účely získávat sponzorské dary. Ke škole přiléhá prostorná školní zahrada, která je velmi dobře vybavena pro rekreační a relaxační činnosti dětí.

Stanovený režim dne vychází z tradičního členění vzdělávacích aktivit na hry, řízenou činnost, pobyt venku a odpolední odpočinek. Poměr spontánních a řízených aktivit byl v době konání inspekce vyvážen pouze ve třídě nejmladší věkové skupiny. V ostatních třídách převažovaly řízené činnosti nad spontánními. Zvláště ve smíšené třídě 4 - 6letých dětí byla dvouhodinová řízená činnost z hlediska psychohygieny zcela neakceptovatelná a učitelka tak hrubě nerespektovala schopnost koncentrace dítěte přiměřeně jeho věku. Rovněž ve 2. třídě nebyla odpovídajícím způsobem respektována psychohygieny dětí, chyběly adekvátní relaxační

chvilky. Organizace režimových momentů není v jednotlivých třídách individualizována totožně.

Vzdělávací činnosti byly sledovány ve třech třídách, u všech pedagogických pracovníků. Při volbě organizace činností převládala frontální způsob vedení nad individuální či skupinovou prací. Vzdelávací postupy s využitím inovací, inspirativních prvků, spontánního či prožitkového učení dětí byly zaznamenány ojediněle. Porušení pedagogických zásad (přiměřenosti, posloupnosti) bylo konstatováno u dvou učitelek. Tyto zásady byly naopak respektovány v 1. třídě oběma učitelkami a ve 3. třídě pouze jednou. V jejich pojetí denního programu a stavbě činností dominovala přirozenost a nenásilnost. Příjemně působilo průběžné využívání hry na kytaru. V celkovém stylu realizace vzdělávacího procesu chyběl u některých pedagogických pracovníků tvořivý přístup, vytváření prostoru pro dětskou seberealizaci, podporování spontánních projevů dětí, prožívání apod. Převažovaly slovní, méně efektivní metody a výrazně dominantní role učitelek.

Motivace činností vesměs vycházela z běžných, tradičních námětů. V průběhu řízených činností v některých třídách pozbývala účinnosti, protože byla stereotypní, nepřesvědčivá a nevýrazná. Ojediněle naopak bylo využito vstupní a průběžné motivace k přirozenému, plynulému a nenásilnému prolínání dopoledním programem. Rezervy zůstávají v citlivém pěstování zdravé sebedůvěry 5 - 6letých dětí a v neúměrném posilování jejich závislosti při rozhodování na dospělých. Již získané poznatky, dovednosti a návyky jsou zde často upevňovány a prověřovány naučnými, didaktizujícími způsoby, s velmi nízkou efektivitou. Negativně působí také skutečnost, že je výrazně podceňována intelektová úroveň a vyspělost dětí ve smíšené třídě. Případné pedagogické neúspěchy jsou zde přičítány vlastnostem dětí, hodnocení dětské skupiny je orientováno na hledání chyb a nedostatků.

Při hospitační činnosti byl ze strany učitelek převážně zaznamenán klidný a vlídný přístup k dětem. Vhodným způsobem bylo některými učitelkami podporováno a vytvářeno pozitivní komunikační prostředí. Ve 2. třídě jsou děti úspěšně vedeny k zachování dohodnutých pravidel při slovním vyjadřování. Verbální projev učitelek a dětí nebyl vždy optimálně vyvážen. V některých sledovaných činnostech tak převládalo manipulativní vedení a poučování na úkor přirozených projevů dětí. I nadále přetrvává doporučení orientační inspekce ze dne 29. června 1998 (potlačení dominantní role konkrétní učitelky a intenzity jejího hlasového projevu).

Spontánní činnosti

Na základě předchozí orientační inspekce došlo k přehodnocení denního režimu spontánních a řízených aktivit. Stále však není důsledně respektována dominantní úloha volné hry dětí. V některých třídách byl časový prostor pro spontánní činnosti neopodstatněně krácen a nadbytečně vytěsňován činnostmi řízenými. Herní aktivity plynuly klidně a přirozeně. Dětem byla dána možnost volného výběru her a hraček, včetně uspokojení potřeby pohybu. Vstup učitelek do spontánních činností byl většinou nenásilný, za účelem usměrnění her. Ve třídách předškolních dětí však nebyly vždy tyto činnosti rozvíjeny do vyšších forem kvalitní námětové hry. Pozitivním prvkem v nejmladší věkové skupině bylo uplatňování možnosti volby dítěte mezi volnou hrou a společnou řízenou činností.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Mateřská škola má pro svoji výchovně vzdělávací činnost vytvořeny velmi dobré personální a materiální podmínky. Od poslední orientační inspekce však došlo k mírnému zhoršení v oblastech plánování, organizace činností, metod a forem práce, motivace a hodnocení. Citelně slabá místa byla zaznamenána v respektování psychohygienických podmínek.

Kvalita realizace pedagogického procesu byla v průběhu inspekce u jednotlivých učitelek velmi rozdílná. Ve dvou případech byla hodnocena jako velmi dobrá, v jednom případě jako průměrná a u dvou učitelek byla zaznamenána citelně slabá místa.

Celková úroveň kvality vzdělávací činnosti školy byla hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelkou jsou stanoveny dlouhodobé koncepční záměry, vztahující se k prioritám při realizaci výchovně vzdělávací činnosti (vést k tvořivému a svobodnému myšlení dětí, k ohleduplnému vztahu k přírodě a okolnímu světu, vytvářet základy zdravého životního stylu, osvojovat si základy chování, kolektivních vztahů a charakterových vlastností). Koncepce ovšem není časově ohraničená a v následujícím ročním plánu není patrné, do jaké míry se mateřské škole daří či nedaří stanovené cíle plnit. Výchovně vzdělávacím činnostem je v ročním plánu věnována minimální pozornost, což neumožňuje ředitelce efektivní stanovení hospitačních cílů. Učitelky tak nemají určenou odpovědnost za průběžné plnění koncepčních záměrů.

Podrobně a konkrétně jsou naopak plánovány ostatní oblasti řízení (spolupráce mateřské školy se základní školou, s obecním úřadem, s rodinou a veřejností, rovněž akce mateřské školy pro děti a ekonomické úkoly pro tento školní rok).

V oblasti plánování byla pozitiva a negativa v rovnováze. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat funkčnímu a neformálnímu stanovení priorit v oblasti výchovně vzdělávací činnosti pro daný školní rok na základě kvalitně provedené analýzy.

Organizování

Ředitelkou školy byla s účinností od 1. dubna 1997 jmenována ředitelkou ŠÚ Plzeň-jih do funkce paní Jaroslava Weberová. Při řízení předškolního zařízení vychází ředitelka z rozhodovacích povinností a odpovědnosti stanovených zákonem č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Vnitřní řád školy objektivně určuje práva a povinnosti rodičů směrem k předškolnímu zařízení. Organizace provozu mateřské školy je vymezena pracovními náplněmi, kompetencemi zaměstnanců, rozvrhem pracovní doby a podrobným organizačním řádem. Narušené interpersonální vztahy na pracovišti neumožňují přirozený a bezproblémový chod školy, což neúměrně komplikuje vlastní řídicí práci. Pro tyto neshody byla rovněž zvolena nevhodná organizace dětí při pobytu venku. Jednotlivé děti jsou denně přeřazovány do různých tříd, aby učitelky měly při vycházce stejně početnou skupinu. V průběhu inspekce bylo patrné, že děti tento režim přijímaly negativně, ze své kmenové třídy nechtěly odcházet do jiné. Tento způsob organizace upřednostňuje potřeby učitelek před potřebami a zájmy dětí.

Povinnou dokumentaci vede ředitelka v souladu s § 45 zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Kontrolovaná dokumentace je vedena přehledně na schválených tiskopisech. V dokumentaci implicitně vyplývající z právních norem chybí písemné Rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky, které vydává ředitel základní školy.

Logopedická péče je zajišťována v souladu s vyhláškou č. 35/1992 Sb., o mateřských školách a metodickým pokynem náměstka MŠMT k zabezpečení logopedické péče ve školství č.j. 21 224/98-24.

Informační systém je realizován běžnými způsoby, pracovníce mají k potřebným informacím přístup. V průběhu roku jsou přiměřeně konány provozní porady. Pedagogické rady se uskutečňují každý měsíc. Zabývají se řešením otázek z oblasti organizační a pedagogické. Z jednání jsou pořizovány záznamy. Rodičům poskytuje mateřská škola informace o dětech průběžně, zejména při denních osobních kontaktech, na schůzkách, školních slavnostech, formou výstavek, nástěnek atd.

Předškolní zařízení vytváří dostatečný prostor pro zájmovou činnost dětí. Kroužek tvořivé dramatiky a hudebně pohybový probíhá 1x týdně, Metoda dobrého startu je s předškolními dětmi prováděna 2x týdně. Pokud bude ze strany rodičů zájem, zabezpečí mateřská škola pro děti předplavecký výcvik.

V ročním plánu je uvedena pestrá nabídka připravovaných akcí, které mají za cíl bezprostředními zážitky rozvíjet poznávání a prožitky dětí.

Na veřejnosti se mateřská škola prezentuje vystoupeními dětí pro rodiče, na akcích společenských organizací a články v Chotěšovském zpravodaji.

S přihlédnutím k náročnému zabezpečení organizace optimálního provozu vyplývajícího z konfliktního prostředí, má oblast organizování spíše nadprůměrnou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků, kontrolní mechanismy

Pro ředitelku je cílem ve vedení a motivování pedagogických pracovníků získat jejich důvěru, iniciativu, inovační aktivitu, pozitivní přístup k vlastní práci a schopnost zdravé sebereflexe. Má snahu preferovat demokratický styl řízení, který je však nucena občas nahrazovat autoritativním rozhodováním. Ze strany ředitelky je zaveden jednotný systém hodnocení pracovníků a jejich výkonů. Kritéria osobního hodnocení jsou všem zaměstnancům známa. Výše nenárokových složek je diferencována tak, aby byl zajištěn motivační efekt. Nedílnou součástí vedení a motivování pracovníků je vytvoření podmínek pro jejich další vzdělávání.

Kontrolní a hospitační činnost je plánovaná vyváženě u všech pracovníků. Zápisy jsou vedeny formou jasného a stručného hodnocení, s vymezením kladů, záporů a stanovením závěru. Kontrolní mechanismy výrazně ovlivňují negativní interpersonální vztahy na pracovišti. Tato skutečnost se zřetelně projevila i v době konání orientační inspekce. Reakce jedné z pedagogických pracovníků na taktní hodnocení a doporučení inspektorky byla naprosto nepřiměřená a nevhodná. Arogance, úroveň vystupování i negativismus pí učitelky zcela odporovaly požadavkům a zásadám příslušícím danému pracovnímu jednání. Forma vzájemné komunikace se stala nepřijatelnou, neboť ze strany pedagogické pracovníce postrádala prvek slušnosti, sebekritičnosti a taktu.

V oblasti vedení a kontroly byla zaznamenána převaha pozitiv nad drobnými nedostatky.

Hodnocení kvality řízení

Ve funkci ředitelky mateřské školy působí pí Jaroslava Weberová čtvrtým rokem. Odpovídajícím způsobem se orientuje v základních otázkách řízení mateřské školy a zvládá její vedení. Ke své vlastní práci přistupuje kriticky a objektivně. Dokáže analyzovat svoji řídicí činnost i pedagogickou práci učitelek. V odborném a profesním růstu má snahu nestagnovat. Účinné a progresivní řízení však narušují zhoršené personální vztahy ze strany pedagogických pracovníků. To se projevuje v poměrně častém řešení různých, mnohdy zbytečných konfliktních situací, což následně ztěžuje přirozené a vhodně motivující vedení lidí. Na základě provedené orientační inspekce byla kvalita řízení hodnocena na spíše nadprůměrné úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace, dotazník pro ředitele před inspekcí
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení č.j. 876 ze dne 1. 7. 1999
- Jmenování do funkce s účinností od 1. 4. 1997 bez č.j.
- Výkaz o mateřských školách
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000
- Roční plán školy - 2000/2001
- Vnitřní řád
- Organizační řád
- Pracovní náplně, stanovení pracovní doby zaměstnanců mateřské školy
- Přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- Personální dokumentace
- Záznamy z hospitační činnosti
- Zápisy z pedagogických rad a provozních porad
- Evidenční listy, přihlášky dětí do mateřské školy, přehled docházky dětí do MŠ
- Přehled výchovné práce, týdenní plány

ZÁVĚR

V závěrech orientační inspekce v červnu 1998 byla úroveň řízení a výchovně vzdělávací činnosti hodnocena jako spíše nadprůměrná. V tomto školním roce byla další orientační inspekce realizována na žádost Školského úřadu Plzeň-jih z důvodu podstatně zhoršených interpersonálních vztahů. Na základě uskutečněné inspekce lze konstatovat, že došlo k mírnému zhoršení kvality výchovně vzdělávací činnosti. Jedním z důvodů je i neochota učitelů vnášet iniciativu a inovační aktivitu do přímé výchovné práce v zájmu mateřské školy jako celku.

Úroveň kvality řízení je spíše nadprůměrná, přestože negativní interpersonální vztahy výrazně ztěžují podmínky efektivního řízení.

Pozitiva:

- *převažující přátelské vztahy mezi dětmi a učitelkami*
- *pestrá nabídka kulturních a společenských akcí pro děti*
- *velmi dobré návyky dětí v oblasti sebeobsluhy*
- *získávání sponzorských darů za účelem zkvalitnění materiálně technického vybavení mateřské školy*
- *přirozeně uplatňovaná možnost volby dítěte mezi volnou hrou a řízenou činností v 1. třídě*

Negativa:

- *jednoduchá forma plánování nepostihující přirozené logické souvislosti týdenních motivačních bloků*
- *nedostatečné respektování dominantní úlohy dětské hry*
- *převaha řízených aktivit nad spontánními, z toho plynoucí nerespektování hlediska psychohygieny dítěte*
- *výrazně dominantní role učitelek, absence vzdělávacích postupů s využitím inovací, inspirativních prvků, spontánního či prožitkového učení*
- *nevhodně zvolená organizace přerozdělování dětí na pobyt venku*
- *arogantní projevy jedné z pedagogických pracovníků při pohospitačním rozhovoru vůči ředitelce školy, odporující požadavkům a zásadám přiměřeným danému pracovnímu jednání*

Na základě inspekčních zjištění a posouzení všech souvislostí je celková úroveň mateřské školy hodnocena jako průměrná.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou plně využívány ve prospěch dětí a realizace vzdělávacího programu mateřské školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Bc. Eva Brabcová	Brabcová v.r.
Člen týmu	Mgr. Hana Ratzová	Hana Ratzová v. r.

V Rokycanech dne 23. října 2000

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 31. 10. 2000

Razítko

Ředitelka předškolního zařízení	Podpis
Jaroslava Weberová	Weberová v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-11-13	Opltová v.z.
Zřizovatel	2000-11-03	103/2000

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		bez připomínek